

uj szerep-
ayval. —
(7)
Napi tér-

r. Lengyel
bárlet 18

al. (Bár-

nt kísértet
olcsó hely-
ác József

! (A leg-
Neméyi
rbarlet 18

ának éne-
litott h ly-

rkó (Len-
szsal, Reu-

Drága kicsi
Neméyi,
n. Sorozat-

19 sz. A.

Napicéret

fa

cher
on 1300.

SEK

egabb betű-
ej. Állást-
letések díja
50 lei, elő-

zpontjában 2
ak vagy ma-
embernek vi-
ot egy „Ro-
teljesen új,
a kiadóban
1981

t bökereke-
éves, állást
pat megártá-
m: Lövinger
ni, Jud. S.án-
1982

bnbejárati k-
bsa a Főter kö-
fiatalembernek
jes / ellátásal.
kóban.

ámul

és evőszköz-
j. Str. Jorga
11-a.

3 minőségű

lytej

1926 október hó
oz szállítva is
Schwartz Ig-
al, Decebal 86.

Szerkesztőség és ki-
adóhivatal:

Kelozsvár, St. Baron
Fap (Brassai-utca) 18

Telefon:
Börk. és kiadóhivatal
257, 228 és 1047

32. H. Sz. — — — 238

Egy szám ára pályaudva-
ra és vidéken is lej
Börk. utca

3181 Dl. Ramasetter Róbert Budapest
Disztr. 2. II. 8.

KELET

ESZÉDO-POLITIKAI NAPI LAP

ELŐFIZETESI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — — 290
Egy hónapra — — — 100

Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejfel drágább

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 40 —
Egy szám ára — ck 2 —

1926 október 27 Szerda

Kelozsvár * IX. évfolyam * 235. szám

5687 Chesván 19

Királyi udvari szállító.

Világhírű precíz órák

Schaffhausen, Omega, Longines, Eterna és
Movado egyedüli képviselői a városban

Fenyő & Braunfeld

ékszerüzletében kaphatók.

Cluj, P. Unirii 15. Tel. Int. 6-43.

Egy elfelejtett mozgalom

Va ószaggal exotikumként hat a hír, hogy november elején Bukarestbe érkezik Aberdeen márkiz, a feministaák nemzetközi szervezetének elnöknője, hogy felülvizsgálja a bukaresti feministaák működését. Azért hat ez a híradás exotikumként, mert a békeévek divatos, színes és érdekes mozgalma, melyet feminizmus néven ismerünk, a háború alatt és után teljesen kikerült az érdeklődés középpontjától és nagyjában feledésbe is ment.

Ha a világon megjelölő lapokat böngészünk, a legkülönbözőbb mozgalomokról olvashatunk hasábos tudósításokat: páneurópai mozgalomról, európai egyesülési mozgalomról, szocializmusról és kommunizmusról, eszperanto-mozgalomról, fascizmusról és antifascizmusról, — de sőt! sem olvashatunk a feminizmusról, mely mintha egészen kiment volna a divatból. Ha él is még, — smint a jelek mutatják — úgy inkább szalon-mozgalombént vegetál, anélkül, hogy a békeidőre visszafelé tudna emelkedni.

Nagyon érthető a feminizmus mozgalmainak aláhanyatlása. Nemcsak érthető, hanem könnyen meg is magyarázható. Azok a követelések, melyeket a feminizmus a békeévekben támasztott, a legtöbb modern államban beteljesültek. A nők bekerültek a parlamenti életbe, az egyetemeken csaknem összes fakultásai megnyitják előttiük, de sőt; nemcsak különböző pályákon helyezkedtek el, hanem helyet kaptak az egyes államok diplomáciai testületeiben is.

Bizonyos, hogy a női egyenrangúság, különösen Kelet-Európában és a Keleten általában, még csak elvileg diadalmasodott. Intézményesen még mindig nincs biztosítva ez az egyenrangúság, mert hiszen a házasság, a szexuális erkölcsök nagyrészt még mindig a nőket szorítják a férfiaknál kedvezőtlenebb helyzetbe. Am az is biztos, hogy ezeknek a problémáknak megszűntetése nagyrészt gazdasági kérdés; a nő házasságon belüli gazdasági függésének megszüntetésétől függ eliminálásuk.

Erre pedig a feminizmus, mint mozgalom már azért is képtelen, mert a nők egyetemes érdekei — melyeket inkább jogi érdekeknek nevezhetnénk — ellentétesek az egyes társadalmi osztályok nőinek érdekeivel. Mások a prole árszszony érdekei, min: az arisztokrata hölgyeké s legfőképpen abban az egy szent közös érdekekben találhatnak egymásra, hogy mindannyian irtóznak a vérontástól, mert hiszen mindannyian anyák, vagy anyajelöltek.

A gazdasági kérdések megoldását egy olyan ma már világszerte hatalmas mozgalom vállalta, mint a szocializmus s bizonyos, hogy ezzel a mozgalommal a feminizmus nem tudja felvenni a versenyt. A szocializmus a nő-kérdést generálisan akarja rendezni, hiszen Bebel volt az, aki a „Nő és a szocializmus” című könyvében először szállt sikra a nők szellemi, morális és gazdasági elnyomása ellen.

Ami pedig a háború-ellenes mozgalmat illeti, e tekintetben is anachronisztikus lenne a feminista-mozgalom felevenítése, hiszen az egész világpolitika, élén a népszövetség-gel, a pacifizmus j-gyében dolgozik, legyen ez a munka bár képmutató és eddig kevés eredményt felmutató is.

Am az eredmények rengeteg küzdelem eredményei, viszont kétségtelen, hogy a pacifizmus ereje egyre több lendülettel tör a valóságok felé s most van azon az uton, amelyen a feminizmus a háború előtt volt: a kézzelfogható eredmények útján.

A feminizmus életrekelésének lehetőségei nem azért valószerűtlének tehát, mert a feminizmus annak idején nem rendelkezett kellő belső eszmei tartalommal, hanem azért, mert alapvető előjait beteljesültek s ami ezen túl van, azt sokkal egyetemesebb jellegű mozgalomok vállalták magukra, olyan mozgalomok, melyeknek majdnem elért eredményei épúgy jelentenek társadalmi, morális és szociális felzabradulást a nők, mint a férfiak számára.

A békeévek színer, érdekes, élénkos moz-

Oroszország háborus veszedelemét lát Lengyelország és a balti államok jóviszonyában

Woroblinov hadügyi népbiztos beszéde a moszkvai hadiskola új tisztjeihez

(London, október 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az „Evening Standard” moszkvai jelentés alapján közli, hogy Woroblinov hadügyi népbiztos beszédet intézett a katonaiskolából kikerült 6000 tiszthez. Kijelentette, hogy mivel a balti államok és Lengyelország között jelenlegi jóviszony mutatkozik, kezesen kell lenniök egy esetleges Oroszország elleni támadásra. Beszéde végén aggodalmát fejezte ki a vörös hadseregben mutakozó fejelemcsökkenés miatt.

Mária királyné nyilatkozata Károly extrónörökössel való találkozásáról

Ófensége a rossz időjárás miatt megrövidült amerikai tartózkodását.
Cafolják a király betegségről terjesztett híreket

(Bucuresti-Bukarest, október 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A newyorki „United Press” sajtóügynökség Mária királyné amerikai utazásával kapcsolatban azt közli, hogy a királyné látogatásának időtartamát meg fogja rövidíteni. Az állandó esős időjárás és a náthája miatt eltér az eredetileg tervezett programtól. A királyné tegnap reggel West-pontba utazott, ahonnan ellátogatott a Niagara-hoz, majd Torontóba, Montrealba és Ottavába, ahol lord Wellington fő kormányzó meghívására meg fogja látogatni a kormányzóságot.

Ezzel összefüggésben az „Universal”, amely közli a királynénak az amerikai lapokba írt cikkei, nagyon érdekes részleteket hoz nyilvánosságra az Ófensége és Károly extrónörökös párisi találkozásáról. A lap cikke szösz szerint a következőképpen hangzik: Ismeretes, hogy Mária királyné Ófensége mielőtt Amerikába indult volna, Párisban találkozott fiával, Károly extrónörökössel.

A találkozás nagyon bensőséges volt. Az extrónörökös a pályaudvarhoz is elkísérte a királynét és szerencsés utat kívánt neki.

Nyomban híresztelések keltek szárnyra, melyek szerint az extrónörökös és Románia uralkodó családja között megörtént a kiengesztelődés. Ezt a verziót azonban sem a román követség, sem pedig a bukaresti kormány nem erősítették meg.

Mári királyné Ófensége nyilatkozott a kérdéstről és a Leviathan fedélzetén a következőket mondta a „North American News Paper Alliance” mu katarásaiak:

— Tegnap este nagy lelki élményben volt részem. Fiam látogatott meg, hogy lásson engem. Tegyük, de benső szívéllyességgel teit találkozás volt. A találkozásról bizonyára sokat fognak beszélni. Ezért inkább elmondom én a történeteket. Mindketten nagyon boldogok voltunk, hogy viszont-

DUNKY KATÓ táncitanárnő

Tanít minden divatos táncot. Különóra bármikor. Összeállított colonoktatásnál is vállal. Mensendick-Madzar torna hölgyeknek, rhytmikus torna gyermekeknek. Magántáncokat betanít.

Eggetem-utca 3. III. 2. Lift.

galma tehát, melyet feminizmus néven ismerünk, ma már aligha tud porából meglevő Phönixké válni. Mert hiszen minden mozgalom lehetőségeit a külső adottságok determinálják s valljuk be: a Ma gigászi problémái nem kedveznek ennek a kisré romantikus mozgalomnak.

Ezért hat exotikumként a hír, hogy Aberdeen márkiz Bukarestbe jön s ott felül akarja vizsgálni a feministaák működését, a feminizmusét, amely nincs többé.

láthattuk egymást. A közöttünk levő szarot nem színhét meg, de nem áll módomban, hogy tegyek valamit érdekében. Egy anya megbocsáthat hétszer, vagy akár hetvenszer is, de egy királynő semmit sem tehet országa és a nagyok határozatai ellen... Én nem t-hetek egyebet, minthogy várak és remélek és kérem az istent, hogy tartsa őt meg a jó uton. Szemeiből kiolvastam mindazt, ami őt tépi, mindazt, amit mondani akar, amit azonban el nem mondhatott.

A napokban komoly megdöbbenést keltett országszerte az a hír, hogy a gyógykurán levő Ferdinánd király egészségi állapotában aggodalomra méltó rosszabbodás állott be. Annak ellenére, hogy a hírt a párisi román követség megcáfolta, a bukaresti „Romania” ismét beledobta az alig megnyugodott közvéleménybe a király betegségről szóló hírt. Most az „Adeverul” újra megcáfolja a „Romania” közlését és azt állítja, hogy ez a hír, amely az egész közvéleményt fellármázta, kizárólag a „Romania” című lapnak egyéni híresztelése volt. A „Politica” szerint az uralkodó orvosai is kategorikusan megcáfolják a betegség híret és kijelentik, hogy Ófensége egészsége teljesen helyreállott, az előírt diétát pontosan betartja és kedélyállapota is nagyon jó.

— Az Angol Bank kormányzója Budapestén. Budapestről jelentik: Az Angol Bank kormányzója, Norman, legközelebb Budapestre érkezik. Újja kapcsolatos a belga frank stabilizálásával, amelyet Európa jegybankjainak bevonásával akarnak elérni. Norman a frank stabilizálásával kapcsolatos kisértet arra használja fel, hogy meglátogassa a közép-európai jegybankokat. A belga frank stabilizálásába Amerikát is be fogják vonni.

EZT A SZELVÉNYT A LAP BELSEJÉBEN FELSOROLT Kereskedők

LEI 5 LEI

ÉRTÉKBEN TIZ SZÁZALÉKAIG KÉSZÍTTES GYANANT FOGA T ÖSSZEG PÉNZFIZÉDJEK EL

Ex a szelvény érvényes dec. 5-ig

A nagyváradai konferencia vendégei

Ujra megindulnak a tárgyalások országos zsidó párt alakításáról. A napirenden szerepel az országos cionista föderáció terve is. Ujabb delegátusválasztási eredmények (Cluj-Kolozsvár, október 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetségi ezévi konferenciájának munkáját nagymértékben fogja előmozdítani három illusztris vendégnek a jelenléte. A konferencia főleg három irányban fog döntő jelentőséggel bíró határozatokat hozni. A lefolyt politikai kampány utána a konferencia ezáltal ismét hallgatni fogja szavát a Szövetség politikai programját illetően. Ezuttal dr. Mayer Ebnér Cernovitz kamarai képviselője és a meghívott regáti, valamint beszárabiai zsidó politikuskok jelenlétében az országos zsidó párt megalakításának lehetőségei is a legautentikusabb formában lesznek megvitatva. A Szövetség erdélyi szervezeteinek kiépítése tekintetében dr. Felix Rosenblüth, a londoni Executive tagja fog értékes utmutatást adni. Ez alkalommal ismét szóba fogják hozni a bukaresti cionista szervezet részéről kezdeményezett nagyromániai cionista föderáció tervét is. A palesztinai helyzet autentikus ismeretét dr. Wohlstein, a Keren Kajemet jeruzsálemi főirodájának kiküldöttje fogja nyújtani, amikor a palesztinai gazdasági helyzet olyan sok illetéktelen magyarázatra adott okot, különös szükség van.

A konferencia iránt megnyilvánuló érdeklődést legjobban azok a jelentések igazolják, amelyek a delegátusválasztások eredményeiről számolnak be. A mai napon a következő választási eredmények futottak be a Szövetség főtitkári hivatalához:

Gyergyószentmiklós. Delegátusok: Engel Jereimás, Strul Hermann és Germánuszhy.

Brád. Kugel Sándor, Fischer Sándor, pótdelegátus: Dr. Löbl Károly.

Gyulafehérvár. Delegátusok: Rosenberg Jenő, Ábrahám Izák, Moreno Manó, Rosenberg Lajos, Glöck Ernő, Áchtshrah Tiradar, pótdelegátus: Grosz Péter.

Lippa. Delegátusok: Strauszmann Jakab, Farszó Henrik.

Mezőtelep. Delegátusok: Ifj. Lindenfeld Miksa, dr. Grünbaum József, pótdelegátusok: Krausz Mihályné, Schwartz Irén.

Gyergyóbbéka. Delegátus: Mandel Ius, pótdelegátus: Dr. Klein Vilmos.

Dés. Delegátusok: Dux Mór, Rosenwald M. Jehuda, Barna Kálmán, Sternberger Sirolda, Hegyesi Fráda, Rosenwald Vilmos, dr. Lév Béla, Nagyvárad, Mózes Simon, Kápolnokmonostor, Niszel Lőrinc, Nagyvárad. Pótdelegátusok: Rácz Ius, Nagyvárad, Weisz Kálmán, Nagyvárad, Leitner Ignác Nagyvárad.

Szénváralja. Delegátus: Weisz Jenő, pótdelegátus: Tolnai Sándor, Mandel Simon.

Meglepő olcsóság a „HELIOS“-nál Cluj, Főter 7.

Gyapju mellény ..... 375.—
Divatkabátok minden színben 800 leitől
Tartós harisnya ..... 40.—
Cérna flor harisnya ..... 85.—

Gyermekharisnyák, keztyűk, valamint gyapju különlegességek **legolcsóbb** bevásárlási forrása.

delegátus: Tolnai Sándor, Mandel Simon.

Borossebes. Delegátus Vértés Ignác, Borosjenő, pótdelegátus: Pollacsek Miksa, Jozsáshely.

Brassó. Delegátusok: Dr. Ritter Sámuel, Dr. Adler Izidor, Sebessi Izso, Szegő Árpád, Dr. Fischer Gyula, Dr. Schlésinger Salamon, Dr. Springer Mózes, Feiler Dezső, Gábor Manó, Berger Náador, Feiler Pál, Stern Lili, Ascher Henrik. Pótdelegátusok: Szegő Jenő, Vágó András, Kain Dávid, Bernát Béla, Faendich Béla, Ungár Fülöp, Weisz Vilmos, Winkler Reila, Sugár Böske, Guth Gyula, Schwartz Jenő.

Szatmár. Delegátusok: Dr. Borgida József,

Harc a zsidók szenátusi mandátuma körül

Niemerover főrabbi, Ely Bercovitz és Horia Carp nyilatkozatai. Rövidesen döntenek Schorr Chajim petíciójának sorsáról

(Bucuresti-Bukarest, október 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A közeli napokban kerül döntésre a romániai zsidóság szenátusi képviselőinek kérdése, amely tudvaleg azért odázódott el, mert Chaim Schorr megpetícionálta Niemerover főrabbi mandátumát. Értesítésünk szerint valószínűleg még e hét folyamán dönt a minisztertanács a petíció sorsáról. Schorr rabbi mindent elővet, hogy a döntés rá nézve kedvező legyen és amint az Uj Kelet bukaresti munkatársának kijelentette, Ullmann beszersei főrabbival együtt a királynál is volt audiencián ebben az ügyben. A zsidóság szenátusi mandátumért megindult harc igen közelről érdeklő Erdély zsidóságát is, éppen ezért felkerestük Bukarest zsidó közelelének aktív vezetőembereit, akik érdekes nyilatkozatokban világították meg a kérdést.

Niemerover főrabbi nyilatkozata

Elsőnek magát a harc középpontjában álló Niemerover főrabbit szólaltattuk meg a megpetícionált mandátum ügyében. A feltett kérdésre, hogy Schorr szerint ő nem képviseli az ortodoxiát, tehát az egész zsidóságot sem, Niemerover főrabbi ezeket mondotta:

— Mindenekelőtt Schorr rabbinak nem lehet joga ahhoz, hogy ilyen alapon megtagadja a mandátumot, mert ő sem ortodox. Ortodox zsidók csak Erdélyben vannak, itt a Regátban legfeljebb egyes ortodox zsidók lehetnek, de ilyen elismert hitközség nincs. Petícióját tehát személyi jellegű és így annak aligha lesz fogadtatja. Megtagadta a mandátumot, mert arról ábrándozott, hogy szenátor lesz és most mind eszébe juttat arra, hogy mandátumot megsemmisítve, ő jusson be a parlamentbe. Ezt a helyzetet egyébként az alkotmány kerekelt, amely úgy intézkedik, hogy minden vallásnak és így a zsidóságnak is csak egy jogszertenti szenátora lehet. A harc a mandátumért már az alkotmány megszavazásától kezdődik. Az erdélyi szeparatista ortodoxok — én így nevezem őket — akciókat indítottak abban az irányban, hogy a szenátusban külön legyenek képviselői és külön a neológok. Ezt az elnevezést egyébként én nem fogadom el.

Csak ideiglenes a mandátum

— A választójogi törvény adta meg a módot a kérdés megoldására. Ugyanis kimondotta azt, hogy egyelőre, amíg a romániai zsidó egyházak megválasztják reprezentánsukat, a regáti zsidó egyházak szövetsége delegálja a zsidó szenátort. A megválasztás megkezdéséig a zsidó területen zsidósága is elfogadta. E rendelkezés alapján a regáti zsidó hitközségek szervezete, (Uniones Comunitarilor Evreiesi), amit nem szabad összetévesztetni az Uniones Evreilorral, engem delegált egyhangulag szenátornak. Ennek a szervezetenek az elnöke Ely Bercovitz bukaresti bankár. A választás alapján a munkatársaim megadta nekem a szenátori jogot és így lettem tagja a szenátusnak. Schorr „főrabbi” ur nem nyugodott ebbe bele. Tiltakozott a határozat ellen és ezt a tiltakozását olyan dokumentumokkal támasztotta alá, amelyek sajnos nem válhatnak haruáta a zsidóságnak, de emellett nevétségessé is. Többek között azt mondja, hogy én cionista vagyok, amit ő államellenes cselekedetnek minősít.

— A szenátus foglalkozott a petícióval? —
— Igen, de csak a kérdést.

— Foglalkozott ugyan vele, általánosságban

Női gyapju mellény 357 lei.
Gyermek gyapju svetter
187 leitől, SIPOS-nál, Cluj,
Calea Regele Ferdinand 8.

Klein Vilmos, Dr. Jordan Viktor, Dr. Schwartz Lajos, Schiffer Jeromos, Dr. Stern Mór, id. Markovits Elek, Gottlieb Hermann, Dr. Steinberger Ernő, pótdelegátusok: id. Reiter Mór, Goldstein Fülöp, Willinger József, Dr. Schwartz Lajosné, Dr. Fejes Lajos, Dr. Weimann Izso.
Oradomare. Dr. Kovács Gyula, Rippner Farkas, Zauderer Dániel.

napirendre is tért felette, de mivel a többi egyházak szenátusi mandátuma sem nyert még elintézését, az én mandátumom igazolása is függőben maradt.

— Főrabbi ur az öszszzsidóság reprezentánsának tekinti magát?

— Annak ellenére, hogy engem a regáti zsidóság delegált, minden igyekezetemmel az egész romániai zsidóság érdekeinek szolgálatába hívom állani. Misszióm ugyan egyelőre még nem végleges, mert amint mondtam, a választójogi törvény rendelkezése szerint csak addig vagyok képviselője a zsidó vallásnak a szenátusban, amíg Nagyrománia zsidó egyházainak szövetsége létrejön. Amíg azonban én a szenátusban dolgozhatom: teszem, lélekkel a zsidó érdekek szolgálatában állok. A vallásos zsidóknak pedig azt üzenem, hogy a regáti rabbi szövetsége is 1925 decemberben tartott kongresszuson engem választott meg egyhangulag szenátornak. A zsidó egyház vallásos érdekeiért, a klérusra dolgozom addig is és dolgozom ezután is.

Chaim Schorr és táborkera

Nem kevésbé érdekes az a beható nyilatkozat, amelyet Horia Carp, az ismert regáti publicista tett az „Uj Kelet” munkatársának a szenátusi mandátum körüli harcáról.

— Négy esztendővel ezelőtt — mondotta — még nem volt a regátban kialakult zsidó hitközség. Apróbb zsidó egyesületek, imaházak körül csoportosultak a regáti zsidók. Négy esztendővel ezelőtt végre megalakult hivatalos formában a kormány által is elismert, első zsidó hitközség, amelynek élére kinevezték Niemerover főrabbit. A hitközség hivatalos templomává a Szt. Vineri-utcai Coral-templomot választották. Ugyanekkor jelentkezett első ízben Schorr „főrabbi”, aki szót hivatott magának és ezekkel a hivatással kibírlatta magát Bukarest főrabbiává. Amikor a zsidó szenátusi állás betöltéséről volt szó, Niemerover főrabbit jelöltük ki a zsidó szenátusi képviselőjének. Schorr ugyancsak bejelentette erre az állásra az igényét. És most megindult a harc százan tizenkétezer ellen. Az UER. természetesen teljes tekintélyével Niemerover mellé állott és amikor Schorr látta, hogy száztagnu hitközségével nem állhat szembe Bukaresti zsidóságával, megindította a földalatti munkáját. Bevádolta Niemerover és az UER-t, hogy románellenes akciót folytatnak.

— Schorr részére meg azt a melegséget sem hozhatjuk fel, hogy — mint Erdélyben — a zsidók két részre oszlanak: ortodoxokra és neológokra. Nálunk ez nem létezik. A Coral-templomban ott látja a legbígottabb, a legvallásosabb zsidót a legmodernebb szellemével. Schorr a liberálisok választási ágenszül szegődött és nekünk ténylegese nagy átádelmeinkbe került, hogy Niemerover szenátorságát meg tudtuk taranni. De megtartottuk... Ez e furcsa harc története, amikor egy nagyratörő ember száz hívőt szervezve, meg akarja bontani a zsidó egyházat.

Mit mond Ely Bercovitz?

Ely Bercovitzot, a híres bukaresti bankárt, aki a bukaresti hitközség elnöke, a Lipsceni-utcaiban lévő bankjában kerestük fel. Ely Bercovitz a következőket mondotta:

— Schorr nemcsak nálam, hanem egyetlen öntudatos zsidónál sem számít főrabbinak. Ezért bevádolt bennünket a hatóságoknál és nem egy apró üzemlért írt már több ízben az

„Egalitatem”
en egy más
Máramaros
mával és az
lépjen vizs
egy válaszo
lépni attól,
akkor azt i
zsidóság he
sirtam, ha
zsidó gyá
sziget i. b
gudjak raj
Ea nem ha
Ezután
vits visszat

— A k
lyesen sz
dókat Nie
tushen. Ta
ciót nyujt
ellen, de
minc...

A kult
igazgató k
egyedül N
nátusban s
egyesületek

a

A „N.
nagycsobb
érkezett. s
mes, 64 o
másu 75 é
me” abn

1851 a
száma en
bileumi
fejlődött
erőteljes
nemzet fe

Amerik
öszintégg
évnak a t
gyogóbb
szok és az
emlkezés
világ képa
megváltoz
falsorolja
ról a lap

... K
kat építse
tik az els
Felszabad
dőd k a t

Az am
mol be sz
album any
Lincoln a

1896 a
a lap. Na
19.000 pé
peldányt

A „N.
3 600 000,
jelenik m
millió dol
fogyaszt,
3,667,960

A szel
kiszóhiva
dában 1
3025, ah
keresszám

A „N.
száma a
11,057,67

Népon
pából és
kóp a sze
nak a köl
késztség

tét bony
hirdetési
35 000 v

„Egalitatem“. Ne is beszéljünk róla. Ellenben én egy más dolgot szeretnék elintézni. Amikor Máramaroszigeten voltam a választások alkalmával és az ottani zsidók megkértek arra, hogy lépjek vissza a jelöléseimről, erre nékem csak egy válaszom volt. Berkovits sohasem fog visszalépni attól, amit egyszer elkezdett... És őnök akkor azt írták rólam, hogy sirtam a szigeti zsidóság helyzetét. Vegye tudomásul, hogy nem sirtam, hanem fel voltam háborodva a szigeti zsidók gyávaágán. Azóta kaptam egy levelet a szigeti rabbitól, amelyben kérte, hogy ne haragudjak rájuk, de még csak nem is válaszoltam. En nem haragszom...

Ezután a kis intermezzo után Ely Berkovits visszatért a tárgyra.

— A kormány — mondotta — nagyon helyesen azt az álláspontot képviseli, hogy a zsidókat Niemerover főbbi képviselője a szenátusban. Tudok arról, hogy Schorr részéről petíciót nyújtottak be Niemerover szenátorsága ellen, de ennek semmi komolyabb alapja nincs...

A kultuszminisztériumban

A kultuszminisztériumban Paulescanu vezérigazgató kijelentette, hogy az alkotmány szerint egyedül Niemerover főbbi képviselheti a szenátusban a zsidókat, mivel ő a regáli zsidó egyesületek hivatalos főbbija. (w. b.)

Hetvenöt éves

a „Newyork Times“

A „Newyork Times“, Amerika egyik legnagobb lapja, hetvenöt éves. Legutóbbi ide érkezt. szeptember 18-iki számához egy hatalmas, 64 oldalas, gyönyörű kiállítás, melynyomású album van mellékelve: a „Newyork Times“ 75 éves története.

1851 szeptember 18-án jelent meg első száma ennek a lapnak és azóta — mint a ju bileumi beszámoló mondja — a lap együtt fejlődött az Egyesült Államokkal, anyagi és erkölcsi előrehaladása mintegy szimbóluma a nemzet fejlődésének.

Amerikai nyíltsággal, semmit nem titkolt őszinteséggel van megírva ennek a hetvenöt évesnek a története. Egyforma őszintén a legnagyobb és a szomorú korszakok, a hanyatlások és az emelkedések. Végül hatalmas méreű emelkedés alakul ki a statisztikák görbéiből. A világ képe ezalatt a 75 év alatt egy párszor megváltozott: a lap 75 éves története röviden felsorolja azokat a nagy eseményeket, amelyekről a lap mindig beszámolt.

... Kaliforniában aranyat találnak, vasutakat építenek, távírvonalakat húznak, lefektetik az első kábelt Európá és Amerika között. Felszabadítják a rabszolgákat... Ezekkel kezdődik a történet.

Az amerikai politika nagy eseményeiről számol be ezután a történet, közli a jubileumi album annak a számnak a faksimiljét, amely Lincoln Ábrám meggyilkolásáról számol be.

1896 augusztusában súlyos válságba kerül a lap. Napi ezer dollár veszteséggel dolgozott. 19 000 példányban nyomták és ebből csak 9000 példányt tudtak eladni augusztus 18-ikán.

A „Newyork Times“ ma, hétköznapokon 3 600 000, vasárnapokon 6 090 000 példányban jelenik meg. A lapállalat évi bevételé 25 millió dollár, évenként 90 373 tonna papírt fogyaszt, amelynek értéke 6 965 421 dollár, 3 667 960 font fastéket használ el évente.

A szerkesztőség tagjainak száma 458. A lap kiadóhivatalában 801 ember dolgozik, a nyomdában 1697. Az alkalmazottak összes száma 3025, akiknek hetenként 135 000, évenként kereszszámban 7 millió dollárt fizetnek ki.

A „Newyork Times“-nek egy vasárnap száma átlag 217 oldal, az elmúlt évben 11 057 677 112 oldalon jelent meg.

Naponta egyszerű és hábitáviratokban Európából és Amerikából átlagosan 100 000 szót kap a szerkesztőség és ennek a távirószolgáltatnak a költsége évente 500 000 dollár. A szerkesztőség egy nap átlag 6150 telefonszólókat bonyolít le és 5000 levelet kap. Apróhirdetéseire naponta átlagosan 15 000, hétfőn 35 000 válasz érkezik.

A lap hirdetéseinak ezt az óriási sikerét természetesen ki is használják a hirdetők és éppen ezért, rendkívül érdekes számokat mutat az a statisztika, amely a lap hirdetései:ről számol be. 1886 óta számottevő a lap hirdetési rovata. Ekkor jöttek rá az amerikai kereskedők először arra, milyen óriási jelentősége van a hirdetésnek. 1896-ban körülbelül két millió sor hirdetés jelent meg egy évben a „Newyork Times“-ben.

Azóta a statisztika görbéje állandó emelkedést mutat és az elmúlt évben nem kevesebb, mint 30 millió sor hirdetés jelent meg a lap hasábjain. Ez az elképzelhetetlen mennyiségű hirdetés természetesen nemcsak a lap jövedelmét emeli, hanem még nagyobb mértékben válik hasznára azoknak a hirdetőknak, akiknek üzlele és vállalata az itt elhelyezett hirdetések révén lendült fel.

Heves vita az angol Alsóházban a bányászsztrájkokról

(London, október 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az alsóház éjszakai ülésén Lloyd George heves beszédben a kormány szemére vetette, hogy a bányászsztrájkban az az álláspontja, hogy a kardot rántó kard által vesszen el. A kormány hetek óta semmit nem tesz a harcok megszüntetésére, ami az államot végromlásba viszi. Baldwin válaszolt és kifejtette, hogy a kormány mindent megtett, de minden kísérletet visszautasítottak. Most be kell várni, amíg a sztrájk magától összeomlik. A munkások helyzete annyira rossz, hogy önmaguktól fogják feladni a sztrájkot. Baldwin kijelenté, hogy a kormány árvizsgálóbizottságot fog felállítani, hogy a sztrájk rövidesen befejeződjék.

Programot adott Kolozsvár új polgármestere

Centrallálják a közigazgatást és megszüntetik a városi üzemek autonómiáját. A polgárság támogatását kéri a polgármester

(Cluj-Kolozsvár, október 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány által kinevezett intérimis bizottság elnöke, Osvada Vasile polgármester ma délelőtt magához kérette a sajtó képviselőit, akik előtt hosszú exorzében fejtegette ki programját. Kolozsvár új polgármestere messzelátó városépítési tervek, szociális, gazdasági és kulturprogram konturjait rajzolta fel a nyilvánosság számára exorzében. A program megvalósításának keretét azonban jóval túlhaladják a „Monitorul Oficial“ által a Comisia Interimara számára megjelölt működési időt (december 15.) és azt a feltevést, hogy a város jelenlegi vezetőségének csak a neve lesz „ideiglenes“. Az új polgármester programjainak egyébként középpontját a város jelenlegi lejtő helyzetének megjavítása, jobb és gördülékenyebb adminisztráció intronálásának gondolata vonul át és a kulturpalota, vásárcsarnok, új Szamoshid megvalósulának esetén valóban alkalmasak lesznek arra, hogy Kolozsvárt Erdély reprezentáns fővárosává emeljék.

Osvada polgármester egyébként a következőket mondotta az újságíróknak.

Megszüntetik a városi üzemek autonómiáját

— A munka jegyében vesszük át a városi adminisztráció vezetését és programunk leg-sarkalatosabb pontja a munka. Folytatni fogjuk a város vezetésében hét év során felmerült hibák, hiányosságok kiküszöbölését és igyekszünk letenni egy reorganizált városi élet alapjait, kifogástalan centralizált adminisztráció becsületes gazdálkodás, méltányos pénzügyi politika és széleskörű szociális gazdasági és kulturprogram segítségével.

— A városi közigazgatást lehető legrövidebb időn belül centralizáljuk és az eddigi hibás rendszert, amelynek keretében például a vízművek, villanyüzemek autonóm intézményként szerepeltek, lepitjük.

A felesleges tisztviselőket szelekciónálni fogjuk, a megmaradtakból pedig magasabb fizetéssel kifogástalan tisztviselői kart fogunk létesíteni, anélkül, hogy ezt a város megérezné.

Tehermentesítik a lakosságot

A tehermentesítéshez tartozik a városi terhek arányos és méltányos repartíciója. Új bevételi forrásunknak vetjük meg alapját, ami azt teszi lehetővé, hogy a városi lakosság által viselt közterhek ötven százaléktól tehermentesítjük. A város 120 millió lej-s büdzséjéhez az állam mindössze 14 millió lejjel járul hozzá. A többi részint a városi hozzájárulásokból, régi és újonnan be szervezendő vállalatokból, valamint a megvalósulás küszöbén álló kölcsön segítségével, illetve ennek inverzióiból fogunk fedezni.

— Közölhetem egyébként, hogy a mai nap-

pal két újabb kölcsönjancat érkezett a városunkhoz. Egyik a nemrég Párisban létesült Bankszindikátus, másik pedig London—newyorki pénzcsoport utján. A kölcsön megvalósítása után teljes erővel kezdetünk hozzá a város új-építési programjának megvalósításához. Felépítjük a Rudolf-uti Szamos hidat, amely a városi közlekedés szabályozását szolgálja. Teljesen új és modernül berendezett járványkórházat építünk fel. A legrövidebb időn belül megtörténik egy nagyszabású vásárcsarnok, közfürdő és nagyvárosi igényeket kielégítő kulturpalota felépítése is. Szabályozni fogjuk az utcai forgalmat. A város erdejében már készülnek a tavasszal kiépítendő Hója-park pavillonjai. Mindent elkövetünk, hogy a villanyvízériák kérdését már ezen a télen megoldjuk és erre három megoldási lehetőségünk is van.

— E program megvalósításához nem kérünk egyebet, mint azt, hogy Kolozsvár polgársága előlegezze bizalmát működésünkhez. Mi mindent el fogunk követni, hogy a város közigazgatásának működésünk átmeneti ideje alatt sem szenvedjen fennakadást.

Meddig marad a Comisia Interimara

— Ez a program azt engedni sejtetni polgármester ur, vetettük közbe, hogy a Comisia Interimaraból „permanens“ bizottság lesz, amely a hivatalos lapban közölt időponton túl is vezetni tervezi a városi adminisztrációt.

— Nem. Biztosíthatom az urakat — hangzott a polgármester ódonai válasza — hogy a bizottság vezetői urnak nem az az intenciója, hogy ideiglenes bizottságok segítségével kormányozza a városokat.

Ezzel Osvada polgármester befejezte exorzéját.

— Három lapelkobzás egy nap alatt. Bukarestből jelentik: Dragalina, ca ezreder, királyi főgyeasz tegnap délután elrerdelte a „Lupta“ tegnap számanak elkobzását, a lapnak vezető oldalán közölt egyik cikke miatt. Este ugyancsak lapelkobzás ügyében adott rendeletet Bucsan belgyi államtitkár, aki elkoboztatta a bécsi „Arbeiter Zeitung“ ot és a bukaresti „Vlasia“ című hetilapot. A bécsi lap tendenciózus híreket közölt ugyanis a királyné amerikai utjával kapcsolatban, a bukaresti revü pedig dinasztikus kérdésekkel foglalkozott.

Chlorodont fogpaszta, Chlorodont fogpor, Chlorodont szájvízkivonat

Weisz Adolf uriszabóságát áthelyezte **17. sz. alá**
Calea Regela Ferdinand

Katasztrófális méretű erdőtűz pusztított Galac mellett

(Bucuresti Bukarest, október 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Galac melletti tulcostil állami erdőszegben éjjel 3 órkor tűz ütött ki. A galaci hatóságok azonnal katonai őrszolgálatot és tűzoltóságot küldtek ki autómobilon a tűz helyszínére. A környékbeli falvak körében a tűz hírére óriási pánik tört ki. A vészdelem egyre nagyobb méreteket öltött. A tűzoltóság és a katonaság körülzárták az erdőt, hogy a tűz továbbterjedését megakadályozzák, de minden mentési akció hiábavalónak bizonyult, a tüzet még a reggeli órákban sem sikerült lokalizálni.

Egy világjáró riporter, aki látta a világ mind a tizenhatmillió zsidóját

Mr. Paneth Philipp interjút ad. Hogy utazik egy riporter a föld körül

(Cluj-Kolozsvár, október 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ahogy belép a szerkesztőségbe, rögtön látszik rajta, hogy messziről jött ember. Kifogástalanul szabott angol sportruha feszül rajta, lábán turistabakancs, színes selyem inge fehér kemény gallérba torkollik, az orrán fekete csontkeretes pászerna ül. Egyik válláról hatalmas fotográfáló masina lóg le, a másik vállán hosszú szij, végén egy nagy Zsidógyűrű. Comme il faut világjáró.

A világjáró riporter

— Philipp Paneth — mutatkozik be.

Igen, ez Philipp Paneth, vagy ahogy Amerikában és a többi angol nyelvterületen ejtik a nevét: Philip Peneth, a globetrotter újság- és fotóriporter, ainek riportjai vagy hivatalos felvételei, fényképfelvétel pedig vagy háromszor annyi utazást rólát újságban látnak napvilágot.

Csakhamar kiderül, hogy most éppen utban van. Genéből jön, a „Neue Freie Presse” és az amerikai „United Press Association” megbízásából a Blikknek megy, ahonnan megír tizenhét cikket, majd Charbourgban át Londonba hajózik, ahova a „Daily News” szerkesztőségi konferenciájára várják. Közben hat napig Romániában marad, tíz cikket és száz fényképet akar elkészíteni. Azért jött az Uj Kelethez, hogy néhány tájékoztató információt kapjon. Az információkat hamar zsebrevegyje s már indulna is, de utját álljuk és a nagy riporter egy pillanatra a világ mindenfelé változik át. Most már én jászok és ő beszél.

Igazl amerikai gyorsasággal tíz perc alatt elmondja egész élettörténetét:

Mister Paneth, Gyulafehérvár ortodox rabbiának a fia. Tizenhét éves koráig talmudot tanult, azután a pozsonyi jesivába került, délelőtt Jesivaboher volt, délután bejárt egy pozsonyi magyar lap redakciójába újságot írni. Egy szép napon megtudta a rabbi ezt a két-tós életmódot.

— Válassz fiam — mondotta — vagy a jesiva, vagy a szerkesztőség. Paneth választott és egy év múlva már pesti szerkesztőségekben gyártotta a cikkeket. Ahogy a háború véget ért, Németországba költözött, Lipzsigban zsidó lapot adott ki, azután átrándult Amerikába koplalni, közben egy halom cikket gyártott, eladta dollárért, a dollárért utazni indult. Az utból cikk lett, az eladott cikkekből újra ut és addig tartott ez a circulus vitiosus, míg egy szép napon kinötte magát a híres utazó riporterré.

Öt mázsa újságírópodgyász

A máháj külön érdekesség. Van vagy öt mázsa. Két írógép, egy filmkurblizó apparátus kétezer méter szalaggal, két fotográfáló masina. Ezenkívül legalább egy félkiló szabadjegyet hord a csomagjában a világ mindenféle vonatjára, hajójára és repülőgépjére. Egy másik félkilós csomagjában vannak az újságíró igazolványai és ajánlólevelei a legkülönbözőbb napl és képeslapoktól, legalább husz kiló újságkivágást hurcol magával, ezek a megjelent cikkei, van vagy hatvan tuat nyers lemeze és vagy ezer darab kidolgozott értékes fényképfelvétel. Az egyik kofferjében frakk is van, bőrnadrágja is és a lakkcipője békésen megfér szeges b. kancsával.

— Szeretném — mondom neki — ha el-

meselné, merre járt és ha elmondaná, újainak legérdekesebb impreszióit.

Feleleteszi a szivarját, rövid pipát kotor elő, arra gyújt rá, jeséül annak, hogy hosszabb lélegzetű beszédébe kezd. Amit mond, azt rögtön illus trálja is, vízummal, fényképpel és újságkivágattal.

— R riportrám voltam eddig — kezdi — Oroszországban, Kínában, Japánban, Sínaián, Törökországban, Palesztinában keresztül-kasul Afrikában Észak és Délamerikában, Ausztráliában, legutóbb Perzsiában és természetesen Európában mindszámt.

Vilmos császártól Ísanatole Franceig

— It van — mutatja — az interju gyűjteményem. Interjút csináltam Vilmos ex-császárral Romában, György angol királlyal, a walesi herceggel, a yorki herceggel, az olasz királlyal, Mussolinival, Danuzióval, Ferdinánd cárral, Boris bolgár királlyal, Maria királynéval és a marokkói szultánnal Párisban, Primo de Rivera-val Spanyolországban, a svéd királlyal, a norvég királlyal, a svéd és norvég trónörökössei, ezelőtt 4 évvel Vilma királynővel, P. Lusdezký marsallal, Masaryk köztársasági elnökkel, Churchill lorddal, Lloyd Georgeal, Acquit lorddal, Poincaréval, Clemenceauxval, Wallssel, Anatols F. anceval...

Talán még most sem ért volna végére a felsorolásnak, ha egy újabb kérdéssel utját nem állom a végülküli listának.

— Különösen érdekeltne bennünket — mondtam — ha elmondaná, hogy esen a világkörüli utján hogyan látta meg a világ minden sarkába szétszort zsidók életét, problémáit és a zsidókérdés küzönböző megnyilvánulásait.

— Azt hiszem, — felelte, — bátran elmondhatom, hogy láttam mind a tizenhatmillió zsidót. Azaz, hogy láttam azt a mindenféle fajta zsidót, amelyből ez a tizenhatmillió szám összetevődik, hiszen csaknem mindenütt jártam, ahol zsidók élnek.

A frakk, a burnusz és az eke

— Láttam őket frakkban, Európában, Amerikában és Kínában, láttam kaftánban Lengyelországban és Oroszországban, de láttam a kaftánt Montrealban, Newyorkban, sőt Belgiumban is. Láttam őket burnuszban, Tanisban és Chaluc ingben Palesztinában. Láttam zsidókat eke mellett a Krimben, Délkelet-Afrikában, Ruessinszobában, Argentiniában és Braziliában, kézműveseket és iparművészeket Kairóban, Tanisban, Sanghaiban, Jokohámában, Viadivosztookban és Lengyelországban mindszámt. Minisztereket és politikai vezéreket Uguayban, Észak-Amerikában és Kanadában, katonatiszteket a pnyol, amerikai és a svéd hadseregben, hajósokat és matrózokat Szalonikiban, Alexandriában és San-Paulóban. Egyszóval láttam ennek a tizenhatmillió nép minden rétegének az életét és úgy láttam, hogy zsidókérdés mindenütt van.

— Igen, zsidókérdés mindenütt van. Csak ott nem, ahol nagyon kevés zsidó él. Persze, a zsidókérdésnek más és más a megnyilvánulása és mindig az illető ország kulturális és pszichikai adottságaitól függ.

Az antiszemita állatvédőlem

— Itt vannak például a skandináv államok, ahol aránylag nagyon kevés a zsidó s ahol az

uralkodóktól kezdve a közélet egész krémj filiozemitá. Antiszemitizmus azért ezekben az országokban is van, még pedig egy egészen érdekes megnyilvánulási formában. Svédországban például a lappok irigatos kegyetlenséggel verik agyba a szarvasokat. A jószívű svédok ezt perazé nem nézik jésszettel és a szegény szarvasok védelme érdekében állatvédőegyesületekbe tömörülnek. Ezek az állatvédőegyesületek idővel antiszemita befolyás alá kerültek és a szarvasvédelmet kiterjesztették a szarvasmarhára is. Persze, csak a rituálisan vágott szarvasmarhára. Hát ez a svéd antiszemítizmus. Az állatvédőegyesület egy törvényjavaslatot dolgozott ki a rituális vágások megállítására, ami januárban került a parlament elé, törvény azonban nem lesz belőle.

Norvégiában ugyanaz a helyzet, azzal a különbséggel, hogy egy ilyen természetű törvényjavaslatot már meg is szavazták, csak még nem hajtották végre. A svéd és norvég közvélemény között két és fél évtized óta megszakadt minden barátságos összeköttetés. Egyetlen találkozási pontjuk van: az állatvédelem.

— Hosszu volna elorolni az antiszemítizmus különböző megnyilvánulásait szerte az egész világon. Bizonyos azonban az, hogy részben ennek az antiszemítizmusnak reakciójaképpen, részben a keleti zsidó tömegek szerteágzó emigrációjának hatása alatt a zsidó öntudat mindentűt komoly formában jelentkezik. A leg-sötétebb pontokon is kibújul a mécesz. Apró cionista szervezetek alakulnak a világ legsötétebb zugjaiban, héberül tanulnak ott, ahol már imádkozni is rég elfelejtettek s a két Palesztina-alap egyre nagyobb tömegeket hódít. Talán csak két országban stagnál a cionista munka, Törökországban és Görögországban, ottan is belpolitikai okokból, a két ország angol ellenes hangulata állja útját az angol befolyás alatt álló országépítő munka intenzívebb propagandájának.

— Hol találkozott utján leginkább olyan emberekkel, akik megértő módon kezelik a zsidókérdést.

A két cionista barát felséges ur

— Majdsem minden országban, de legtöbben talán Svédországban, ahol a cionizmusnak olyan barátai vannak, mint Bök a Nobelbizottság elnöke, Lagerlöf Zsima, Sven Hedin és mindenekfelett V. Gusztáv, a svéd király. Az elmúlt nyáron alkalmam volt Gusztáv király előtt nyári villájában kihallgatáson megjelenni.

— Éa ugyan nem ismerem a zsidó élet tartalmát — mondotta nekem Gusztáv király — de ahány zsidót személyesen ismerem, mind értékes emberek. Különösen szimpátiával nézem azt a munkát, ahogy az őseik földjét újra felépítik.

Vilmos ex-császár ma sem szereti a zsidókat, de a cionizmusról ő is szimpátiával beszél.

— Nem vagyok antiszemita — mondotta nekem Vilmos császár, csak objektíve nézem a helyzetet. A zsidók a republikához s egödték s ha azt akarják, hogy a zsidó kérdés megszűnjék, el kell fordulniuk a republikától. A cionizmust, amely a zsidóság egy rétegének konszolidációját jelenti, bécés és testvéri mozgalomnak tartom és azt támogatom is. Nem azért támogatom, mert a zsidókat Palesztinába kívánom, hanem azért, mert mint azt még Herzelrel való találkozásomkor is mondtam — a zsidóság egy rétegének szüksége van Palesztinára. Paneth kollégámnak elaludta a pipája, de az impressziókból még nem fogyott ki. A szerkesztőségi szobában képzeletben galoppban meg-egyszer végigszáguldotta az egész földkerekséget és egész kötetre való érdekes apró megfigyelést hordott össze. Bucsuzáskor még megkéte, hogy Konstantinápolyban, ha összeakad Szabó Laure kollégámmal, adja át az üdvözlőnkét.

— Várjon, mondotta rám szegete fotográfáló masináját és már kattintott is egyet — így ni. Etviszem neki a fényképét is.

Jambor Ferenc

Legszebb, legjobb, legolcsóbb bélyegző
Glücknél, az új bélyegzősnel szerzhető be. Calea Reg. Ferdinand 65.
Sziguancával szemben.

Katonatiszti ruhákat olcsón fest kakira Czink, Cluj

Egy a

(London jától.) A ciatlan tevé a cionizmus éppen mo gazdasági a tegnapi Weitzmann konferencia Weitzmann országi Ke nepségét re teletére.

Az úr Ho el Caci ségre való angol mun nek az el rint az ú Sajjalatos okok az r Alfred jelenjen, m brit biroda résztvennie megjelente hogy z idő a cionizmus alatt milye tül. Hange cionisták, a van politik vezet jelen nak munká becsülük. z zönege t londoni c szi a kö fontot fekt vekbe és u pokban 10 egyetemuea Weitzmann otájára (A ötmillió lej

A felsz ki Bernhar zottsággal sorban Cha egyre Nagy szemben ké tudható be kor dr. W p lesztinai nina szeg faladtaít E tárcza ma teszi a tölé ajánlásival fontra egé Magigérte többsé fog igérséte be angol állat nak érzí m országi zsid ben meg f nával szem amerikai z hogy Amer mindig ne illeti, amit Palesztináb abban az t bevándorló rál rögein rookta. E vnságában 25.000 font részére és e nak a 250 Dr. We és esetelte Meleg szav rornák me segítéget é mis'a érzés Hiszen edd latíve csak

Egy angol zsidó újabb 25.000 fontot adományozott Palesztina felépítésére

Weizmann amerikai körútra indul

(London, október 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A cionista világszervezet elnöke faradhatatlan tevékenységében újabb hosszú utra indul a cionizmus ügyében Londonból. Londonban éppen most fejezték be azt a nagyfontos ságu gazdasági konferenciát, amelyről az Uj Kelet a tegnapi számában számolt be és amelyen Weizmann szintén részt vesz. Közvetlenül a konferencia befejezése után indult újra utnak Weizmann és ebből az alkalomból az angol-orosz Keren Hajjeszód impozáns búcsú ünnepséget rendezett a szervezet elnökének tiszteletére.

Az ünnepséget október 18-án a londoni Hotel Cecil termében rendezték, az ünnepségre való meghívókat sir Alfred Mond, a volt angol munkaügyi miniszter bocsátotta ki, akiknek az előzetesen megállapított program szerint az ünnepségen először is kellett volna. Sajnálatos módon azonban súlyos politikai okok az utolsó pillanatban megakadályozták sir Alfred Mondot, hogy az ünnepségen megjelenjen, miután az éppen akkor megnyitott brit birodalmi konferencián kellett hivatalból résztvennie. Helyette Josef Coven üdvözölte a megjelenteket és megnyitó beszédében kiemelte, hogy a zsidó és nemzsidó támadások ellenére is a cionizmus az utolsó 25 évtized leforgása alatt milyen hatalmas fejlődésen ment keresztül. Hangsúlyozta emellett, hogy az összes cionisták, akiknek csak valamelyes érdeke van politikai ténykedés iránt, a cionista szervezet jelenlegi elnökének, Chaim Weizmannnak munkásságát és eredményeit igen nagyra becsülik. Beszéde közben kijelent még a közönség tapsai közepette Berthel Baron, a londoni cionista élet egyik nevezetessége, aki a közvetlen elmúlt napokban százezer fontot fektetett be a palesztinai villamos művekbe és ugyancsak a közvetlenül elmúlt napokban 10 000 fontot adott a jeruzsálemi héber egyetemnek és 25 000 fontot bocsátott Chaim Weizmann rendelkezésére a Keren Hajjeszód céljára (A mi pénzemünkben csak százharminc ötmillió lejt).

A felszólalók sorában nagy tetszést váltott ki Bernhard Baron beszéde, aki nagy határozottsággal és meleg szavakkal ünnepelte először Chaim Weizmann, akinek működését egyre nagyobb csodálattal figyeli és szívesen szemben korlátlan bizalommal vesztetik. Ennek tudható be az is, hogy néhány nap előtt, amikor dr. Weizmann lefektette neki a jelenlegi palesztinai helyzetet és kifejtette előtte a cionista szervezet, valamint a Keren Hajjeszód feladatait Palesztinával szemben, azonnal elhatározta magát, hogy a maga részéről is megteszi a tőle telhető és újabb 25 000 font felajánlásával az eddigi hozzájárulásait 60 000 fontra egészíti ki a Keren Hajjeszód részére. Megígérte Weizmannnak, hogy még ennél is többet fog cselekedni az ügy érdekében és az ígértét be fogja tartani. Ő személyileg ugyan angol állampolgár, de mégis oroszországi zsidónak érzi magát. Reméli, hogy az összes angol-orosz zsidók a zsidó arisztokráciával egyetemben meg fogják tenni kötelességüket Palesztinával szemben, de a sorban ott lesznek az amerikai zsidók is, akiknek meg kell értenük, hogy Amerika minden előnye ellenére is még mindig nem Jeruzsálem. Ami azt a munkát illeti, amit a Keren Hajjeszód végzett eddig Palesztinában, az azon a véleményen van, hogy abban az irányban kell folytatódni, hogy a bevándorlók földművesekké váljanak Erec Jiszráel rögein és nem kizsákmányozókká és grószárokká. Ebben az értelemben és ebben a kívánásában ajánlja fel a mai estén az újabb 25 000 fontos adományát a Keren Hajjeszód részére és egyúttal máris ányuja Weizmannnak a 25 000 fontról kiállított csekket.

Dr. Weizmann válaszolt a felszólalóknak és esecelt a jelenlegi palesztinai helyzetet. Meleg szavakkal köszönte meg Bernhard Baronnak megérő áldozatkészségét és nagyitli segítségét és kijelentette, hogy teljesen optimista érzésekkel indul újabb amerikai útjára. Hiszen eddig az amerikai zsidóságnak egy relatíve csak kicsiny része, — 15 százaléka vett

ténylegesen részt a Palesztina-munkában. A túlnyomó részt további munkánk és ösztöklésünk hozza majd a táborunkba. A cionista szervezet türelmesen néz az események elé éppen azért, mert bizonyos a munkájának sikerében. Semmiféle időleges krízis nem tud letéríteni bennünket az útról. Feltétlenül lehetégs hogy annyi anyagi eszközt tudjunk felhajtani, hogy a legközelebbi 10 évtizedben

Ísmét lezuhant egy Románia felé igyekvő repülőgép

A katasztrófa az alsósziléziai Hohenwerde közelében történt. A pilóta meghalt, az utasok súlyosan megsebesültek

(Berlin, október 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Alsósziléziából ma délután rendkívül súlyos kimenetelű repülőgépszerecséltést jelentenek. Emlékeztetünk egy Románia felé haladó gép zuhant le, teljesen összetört, a pilóta meghalt és valamennyi utas súlyosan megsebesült. A katasztrófa Hohenwerde város közelében történt és a sebesülteket, akiknek legnagyobb része francia származású, egyelőre ennek a városnak kórházában helyezték el.

A vizsgálat megállapításai szerint a szerencsétlenség közvetlen oka szárnytörés volt. A gép százötvenméter magasból zuhant alá és szerencsétlenségre éppen egy sziklás hegyvidékre esett, amelyen pozdorjává zuzódozott. Az utasok

olyan számban telepíthessünk le Palesztinában zsidó településeket, hogy országépítő műtünk ezáltal biztos és megrendíthetetlen alapokat nyerjen. Dr. Weizmann megemlékezett Franz Oppenheimernek az európai sajtóban nemrég megjelent kritikáját is a palesztinai mezőgazdasági nagy kvucával szemben és megállapította, hogy a közvélemény bizonyára nincs tisztában még azzal, hogy a nagy kvuca a cionista szervezet mezőgazdasági berendezkedésének és rendszerének csak egy kis részét képezi. Egyébként az Executive maga is éber szemmel önködi a fejlődés menete felett és el van határozva arra, hogy minden tapasztalatból levonja a tanulságokat.

között románok is vannak, akik Párisból indultak el Bukarest felé. Ezeknek a nevét egyelőre nem közli a vizsgálat.

Az utóbbi időben ez már a negyedik súlyos katasztrófa, amely Románia felé igyekvő géppel történik. A most lezuhant repülőgép francia gyártmány volt és még nem sikerült megállapítani, hogy a katasztrófaért kit terhel a felelőség.

Bucuresti Bukarest, október 26. Az alsósziléziai repülőgép-katasztrófa híre ma az esti órákban érkezett ide és nagy megdöbbenést keltett. A bukaresti repülőterem ma nagyon sokan érdeklődtek olyanok, akik a szerencsétlenül járt géppel hozzátartozóikat várták haza.

A kongresszusi hitközségek központi irodát állítanak fel Bukarestben

Befejeződött a temesvári hitközségi nagygyűlés

(Timisoara-Temesvár, október 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kongresszusi hitközségek iskolakonferenciája tegnap véget ért. Ma, kedd reggel felkelt az Estélyi és Bányai Hitközségek irodájának évi gyűlésére került a sor.

Dr. Adorján elnök üdvözölte a konferencián megjelenteket. Kiszönetét fejezte ki a vezetők és az összes delegátusok nevében a temesvári hitközségnek az előkészítő munkálatokért. Javaslására a kongresszus hódoló táviratot küldött Ófelségének, üdvözölte a miniszterelnököt, valamint a kultusz- és közoktatásügyi minisztereket.

Dr. Vertes Adolf a vendéglátó hitközség elnöke üdvözölte a gyűlést.

Eisler főrabbi beszámolója

Dr. Eisler Mátyas főrabbi az ügyvezető iroda évi működését ismertette. A tudományos alapon megszerkesztett jelentés bevezetésében a romániai zsidóság általános helyzetével foglalkozik, felöleli az elmúlt tizenhat hónap tevékeny működését. Beszédében különösen az iskolakérdéssel és a kultusz törvénnyel foglalkozik.

Kifejtette beszéde során, hogy a kultusz törvény-ügyében az ortodoxiával együtt akartak felterjeszteni egy memorandumot a kongresszusi hitközségek. Ez azonban nem sikerült, mert az ortodoxok ebben a kérdésben is merev elszármazottság álláspontjára helyezkedtek. A jelentés kifejti azt is, hogy nagy szerepe a zsidóságnak a minisztériumnak szemben újabb rendeletek, amely Cuzát visszahelyezi a katedrara, aki maga a megzemélyesi öje az antiszemita nuszak. A jelentés kapcsán dr. Eisler Mátyas kegyeletos szavakkal emlékezik meg az évben elhunyt Stern Adolf szászvárosi rabbiról.

Központi Iroda Bukarestben

A jelentéshez, amely különben mindenkinek a tetszését megayerete, dr. Löwy főrabbi szólalt fel, aki erősen kifogásolta a vezetők azon eljárását, hogy az ortodoxiával állandóan tárgyalásokat folytatnak. Ajánlja a teljes izoláltságot. A jelentéshez még számosan szóltak hozzá és mindnyájan a szervezet központi irodája kiépítésének szükségességével foglalkoztak. Elhatározták továbbá, hogy Bukarestben a

többi felekezetek mintájára egy központi irodát létesítsenek, amely fenntartja az összeköttetést az inázió körökkel.

Panaszos memorandumok...

A tárgyszorozat következő pontja az iskolakérdés volt. Előadójá dr. Vertes Adolf. Dr. Vertes ismertette a tegnapi tanügyi konferencia eredményét és sajnálattal állapította meg, hogy minden kérdésben az előadók csak egy panaszos memorandum felterjesztését tudják ajánlani, holott ezek a memorandumok, sajnos, nem sok jóra vezetnek. A kérdés, szerinte az ügy jelenlegi természeténél fogva, nem tartozik a felekezeti konferencia elé és ezért kéri a gyűlést, adja meg neki az engedélyt, hogy az esti banketten, ahol a szervezeti szabályok nem kötik, jelentse be azt a tervet, amely, ha megvalósul, hivatva lesz minden sérelmet segíteni.

Ezután a diákszegélyezésről volt szó, amelyről úgy határoztak, hogy minden egyes hitközség a jövőben úgy a beföldi, mint a külföldi élő diákokat segílyezni fogja.

A tárgyszorozat utolsó pontja a rabbi- és hitoktató kérdés volt, amelyről dr. Löwy marosvásárhelyi főrabbi referált.

A konferencia délután 6 órákor zárult be, azzal a határozattal, hogy a jövő évi konferenciát Nagyváradon fogják megtartani. A konferencia után a belvárosi templomban ünnepélyes istentisztelet volt, majd este bankett.

Seegras, Gradli, Ponyva, Zsak, szalmazsak, Afrik

nagy választékban és olcsó ár mellett

Boskovios József — Cluj

Strada Reg. Maria No 15.

— Véglegesen rendezik az Arad-Csanádi vasút ügyét. Bukarestből jelenik: Tegnap délután összehívta a magánvasutak visszavásárlására alakult bizottság Railescu kötelekésügyi államtitkár elnökségével. A bizottság ma folytatja ülését, melnek folyamán valószínűleg sikerülni fog a bizottságnak megtalálnia az Arad-Csanád vasutak ügyének végleges elintézési módját.

Cluj

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő dr. Marton Ernő.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

... ..

Kedd

5687. Chesván 19.
1926. október 27.

— Romániába érkezik a feministák nemzetközi tanácsának elnöke. Bukarestből jelentik: November elsején Bukarestbe érkezik Aberdeen markize, a feministák nemzetközi tanácsának elnöke. Bukarestben meg fogja vizsgálni a román főváros feministainak működését. Romániai látogatása fontosabb jellegű, mivel az elnöknek a nők világmozgalmában és minden megnyilvánulásában teljes szuverén szerepére van.

— Constantinescu volt miniszter tüdőgyulladásban megbetegedett. Bukarestből jelentik: Constantinescu Alexandru volt miniszter tüdőgyulladásban megbetegedett, de az orvosok kijelentése szerint semmi ok sincs az aggodalomra. A beteg ellenálló képessége és a szív működése kiemelkedő.

— A kolozsvári Szakszervezeti Tanács tiltakozik a városi tanács feloszlására ellen. A kolozsvári Szakszervezeti Tanács a következő kommünkét küldte be szerkesztőségünkbe: „Az 1926 október 25 én megtartott szakszervezeti ösztöndíjazási gyűlés egyhanguan és leghatározottabban leszögezi a kolozsvári választott városi tanács önkényes és törvénytelen feloszlásával szemben, hogy ez nem egyéb, mint politikai manőver, amely pártpolitikai célokat kíván szolgálni. Azok a vádak, amelyek a feloszlott tanáccsal szemben felhozattak, komolytalanságok és ezek maguktól dőlnek meg, mint ahogy azt a tanács plenáris ülése megállapította. Ép ezért az ösztöndíjazási gyűlés a legélesebben tiltakozik az alkotmány és a törvénynek ilyen módon való labbitiprása ellen, amely ezek után illuzórisá teszi a népkarant megnyilvánulásából való választásokat.

— Vihar a választási költségek körül. Nagyváradról jelentik: A városi tanács tegnap ülésén folytatják a költségvetés tárgyalását. Dr. Egy Gergely ismertette a költségvetési javaslatot, amelynek nagyobb részét vita nélkül elfogadják. Isgalmas vita folyt le az ellenzéki választások költségeire felvett 365 ezer 879 lej megszavazása körül. Dr. Sántó Derső volt az első felszólaló, aki szavát tette hogy az ötvenezer lejt: i legálisan vették fel a választási költségekre. Dr. Kocsán János képviselő tiltakozik az ellen, mintha a magyar pártnak legcsekélyebb része volna ebben, vagy, hogy az östvegről a magyar párt is használt volna fel val mit. Ekörül heves vita fejlődött ki, amelyet ma folytatni fognak.

* Megjelent a „Múlt és Jövő“ októberi száma. A gyönyörűen kiállított havi folyóirat ezúttal különösen gazdag tartalommal jelent meg, Patai József: Nyílt levél dr. Fischer Benjáminhoz. Dr. Horodetzki (Berlin): Reb Leb Szore-sz. Hilt Gillan (Páris): Mane Katz párisi kiállítása. Ujvári Péter: Az uristen becsapja az ablakot. Tibor Dénes: „Szomorúsgének énekese“. Chisnokei László: Hamovesch, a csigakereskedő. Mordachaj Avi Saul (Jeruzsálm): Rob Heschl vár. Lenket Henrik: Heine ifjúkori szerelme. Kálmán János: Horádrom Koriz Adolf, továbbá Kis Arnold, Holder J zsef, dr. Fényes Mór, dr. Szabó Géza érdekes cikkel, Somlyó Zoltán, Pásztor Árpád, Patai Edit, Tibor Iván, Pető Tibor, Komló Aladár, stb., stb. irásai és versei teszik változatosabbá az októberi számot, amely tarkítva van számtalan párisi, londoni, jeruzsálemi és wleri felvételekkel. A példányokat 24 én küldték szét az előfizetőknek a „Múlt és Jövő“ cluji szerkesztőségéből (Str. Regina Mária 32).

— Felelelik az egyetemi tanárok fizetését. Bukarestből jelentik: Az egyetemi tanárok egyesületének jasi kongresszusa, amely vasárnap nyílt meg, tegnap és ma is folytatta ülését. A kongresszuson részt vesznek mind a négy egyetemi centrum delegátusai. A kongresszuson megjelent Petrovici közoktatásiügyi miniszter is, aki nagy beszédet mondott és abban azt hangsúlyozta, hogy az egyetemi tanárok jelenlegi javadalmarása nem felel meg annak a szociális és társadalmi helyzetnek, amelyet az egyetemi tanári kar elfoglal. Kijelentette, hogy az új költségvetésben gondoskodott arról, hogy a tanári fizetések fokról fokra elérjék a valóban szükséges összegeket. A közoktatásiügyi minisztérium költségvetése egyébként már elkészült. Az új költségvetés jelentős emelést állított be az összes tételknél, különösen a szakiskolák és az egyetemi oktatás céljaira.

— Kiss Menyhért kilépett az ébredő magyaroktól. Kiss Menyhért, aki középiskolai tanár volt, a kurzus első hónapjaiban mint szilárd és antiszemita vesztélyeztető a bizonytalan magyar jogrendet. A második reménytelen választásokon fejlődő programmal képviselőnek választották és ettől kezdve a parlamentben az intranzigens ébredő gondolat legelzántabb bajnoka volt. Az első két évben — különösen pedig a frankhamisítás leplezése óta — egyre inkább közeledett a liberálisok felé, mert azt hitte, hogy a frankhamisítás után csak a baloldal következhetik. Mikor Vízorsy Vilmos meghalt — az ébredők nem kis meglepetésére — részvételeket küldött Vízorsy özvegyének, melyben a halott demokratapárti vezéről, mint Magyarország egyik legnagyobb politikusról emlékezett meg. A levél miatt az ébredő magyarok egyesülete, melynek igazgatósági tagja volt, Eckhardt Tibor indítványára fegyelmi eljárást indított Kiss Menyhért ellen. A vizsgálat még ma sem ért véget. Kiss Menyhért tegnap levelet intézett az ébredők egyesületéhez melyben bejelentette, hogy lemond igazgatósági tagjáról és kilép az egyesületből. A levélben a képviselő ezzel indokolja kilépését, hogy az ébredő magyarok egyesülete nem működik nemzetközi szemlében, hanem közönséges hordépolitikát folytat.

— Eljegyzés. Fisch Lenke D brean és Slo-movits Jenő Máramarossigeti jegyezték. (Mindem külön értesítés helyett.)

— Nyolc hónapig tart a Barmat-pör főtárgyalása. Berlinből jelentik: A jövő év január 30 án kezdődik a Barmat-pör tárgyalása, amelynél nagyobb talán még soha sem volt, mert tartamát nyolc hónapra tervezik. Az aktatömeg a bíróságon egy egész szobát elfoglal és a tanúk száma százakra fog menni.

Ne hagyja magát
 hirtetésekkel Barmily zeneművet raktárról eltántoritani. legolcsóbb ban szállít Revész Béla Marosvásárhely. Kérjen a jegyzéket.

— A bolgyó hollandi második premierje. Szintútgig telt ház előtt, teljesen új szereposztásban került előadásra tegnap este a kolozsvári Román Opera színpadán Wagner Richard gyönyörű daljátéka, nagy sikerrel szatott „Bolgyó hollandi“. Az örök bolgyósra ítélt hollandit ezúttal Sochoulschi énekelte társanosan meg, tisztafényű baritonral. Disztigvált játéka szépen simul hangjához és megérdemelt siker színylőztetésé tette. Sentat H hn Irén interpretálta, akiket szépen csengő, szárnyaló szopránja, csiszolt játéka a norvég leány nehéz szerepében kitűnően érvényesült. Meglepető jó volt Gavrilescu Traian Dalanda szerepében. A tenoristákkal azonban ismét baj volt. A szerelmes vadást interpretáló Dupont nem tudott szerepének sem ének sem játékbeli feladataival megbirkózni. Anrái jobb volt a zenekar és a kórus, különösen a női ensemble, amely a második felvonás „Spinnlied“-jét világvárcsi színpadokra illő tökélyrel adta vissza. (k. r.)

— Havazások és viharok Európában és Amerikában. Bécsből jelentik: Az amerikai kontinens nyugati partján kedden újabb földrengés érlelték. A földrengés középpontja Losangeles és Hollywood volt. Az anyagi kár igen nagy. Felső-sziliéziában hétfő óta állandóan havazik. A nézet határvidéket számméteres hó borítja. A távirat- és telefonösszeköttetés megszakadt. A vonatok nem közlekedhetnek. Magyarországról is nagy havazást jelentenek. Prágai távirat szerint a Studetákban is heves vihar volt, aminek következtében három vonat elakadt.

— Halálozás. Súlyos csapás érte Spitzer Sándort, a Zenta-Roscani rt. igazgatóját és nejét, Maroshévízen, ugyanis bájos eleven Jancsi nevű 6 éves kis fiacskájuk pár napi betegség után, szülei-nek mérhetetlen fájdalomra meghalt. A megtört szülők iránt, akit széles körben szeretnek és tisztálnak, általános részvét nyilvánul meg.

— Terjed a skarlát-kolozsvárcan. A kolozsvári skarlát-megbetegedések száma az orvosi hivatal óvintézkedései dacára napról-napra emelkedik. A járványkórház zenufolva van vörheny- és vörhenygyanusi megbetegedésekkel. A legtöbb megbetegedés a Galamb utcában fordult elő, amely még ma is karanténban van és ahol a járvány fertőzött házaiból az utcára öntött szennyviz szabadon terjeszti a bacillusokat. A járvány rohamos terjedése miatt ma a száz leányelemei iskolát 5 napra bezárták. A főorvos rendeltére 5 napra bezárták azokat az elemi és középiskolai osztályokat, amelyekben megbetegedések fordultak elő. Orvosi körök véleménye szerint a járvány igen komoly és erőteljes intézkedések fogadását teszi szükségessé.

— Haemorsan-égbőlkapok bevált gyógyszer aranyér ellen.

— A török tréningvetelő vissza akart térni Törökországba. Konstantinápolyból jelentik: A „Triester Lloyd“ „Theodora“ nevű gőzösén a török rendőrség a Konstantinápolyba érkező utasok között felfedezte II. Mohamed volt szultán legidősebb fiát, aki az angorai kormány tilalma ellenére török földre akart költözni. A herceg inkognitóban jött és ámbár igazi nevén (Saeddin) utazott, megváltoztatta vezetéknevét és Rosad II. helyett Hassant írt. A vizsgálat azonban megállapította, hogy a paszasz tulajdonosa Saeddin Effendi hercege. A rendőrség a herceget visszaküldte az olasz gőzösvé.

— Meggyilkolta sógorát az örökség miatt. Nagyváradról jelentik: Megdöbbentő gyilkosság történt ma Nagyváradon a Szőlőhegy-oldalon. Székely Imre gazdálkodó már hosszabb ideje rossz viszonyban élt sógorával, Mester Sándorral. Székely ugyanis nem kapta meg feleségének járó anyai örökségét, amely egy hold szőlőtől és egy rajta levő kis házikóból állott, amelyben Székely feleségével és feleségének anyjával, az öreg Mesterével lakott. Hétfőn Székely ittasan érkezett haza a városból és összeszólalkozott sógorával, Mester Sándorral. Székely fejét ragadott és rásújtott sógorának fejére, aki súlyosan megsebesült. Majd késével beleszurt és oldalbordáját is beroppantotta. Az esetről nem tettek jelentést a rendőrségnek, mert azt hitték, hogy nem lesz semmi komolyabb következménye a sebesülésnek. Mester állapota azonban éjszakára rosszabbra fordult és a kórházba szállítása után azonnal meghalt. A gyilkos Székelyt letartóztatták és átadták az ügyészségnek.

— Váltóhamisítással vádolnak egy kolozsvári ügyvédet. Ezen a címen, ügyészségi információ alapján, néhány nappal ezelőtt megirtuk, hogy dr. Paál Béla kolozsvári ügyvéd ellen egyik ügyfele feljelentést adott, amelyben ügyvédjét váltóhamisítással vádolja. E cikkünkre vonatkozólag dr. Paál Béla ma a következő sorok közlésére kérte fel lapunkat: Tény az, hogy Kiss János és felesége, kölcsönös megbeszélés és elhatározás alapján, 1924 őzén megbíztak egy 100 000 (egyszáz-ezer) lejes bekebelezési kölcsönnek a megszerzésével, a mit a cluji Közhazsaru Bank r. t. nál keresztül is vittem. Az asszony, irástudatlan lévén, férjét Kiss Jánost bízta meg előttem az ő nevével aláírásával a szükséges okmányokon. A kölcsönkapott pénzről kellő garancia mellett kikölcsönöztük előzetes megbeszélés mellett kereskedő és iparos embereknek. Kiss János és felesége tehát tudtak a kölcsönök elhelyezéséről, valamint arról, hogy ezen összegek után kamatot kaptak. A banknál a válték lejárván, újitásra nem folytak be a kikölcsönözött összegek, a bank a váltékat peresítette. Az általunk kikölcsönözött összegek javarésze ugyancsak per alatt vannak. De az ilacesony gondolkodású és műveltségű individumok — valószínűleg idegen befolyás alatt alaptalan és hazug váddal léptek fel, gondolván, hogy egyrészt a részvét, másrészt a védaskodás okozta hangulat hatás alatt — a remélt üzlet sikertelensége következtében — önrehabilitálni egy ügyvédet és megmenekülni a házikójukat. Dr. Pál Béla.

Élő hal
 kapható minden napon
Jakab Ernő
 fűszer, csemege üzletében Cluj.
 N. Jorga (Júka) 5.
 Telefon 3-05.

Hő

A szépség

egyetlen titka kiválasztás és világhírű dr. a legmegbi

„Derce“ női kar megbizha re megsz

„Derce“ eltüntet száraz és hanz

„Derce“ lugment selyness

„Derce“ nem neh a legkom külföldi

Ne fo csak dr.

„D“ és.

Rózsa,

Ko osován női föd női föd Nagyban Nagyvárad szalonj b Tordán: Tr den job

Kérjen pro

Üzlet

Chic

(volt L

női di zött F

Str. N

sz. alá (volt

Az összes kat rendk lltott á

Hölgyek

figyelmébe!

A szépség és elegancia

egyetlen titka a kozmetikai cikkeknek praktikus kiválasztása és celszerű használatában rejlik. A világhírű dr. Czartorycki-féle kozmetikai szerek a legmegbízhatóbb orvosi készítmények.

„Derce“ depilatoire

női karok és lábak szőrtelenítésére a legmegbízhatóbb szer. Egyszeri használat örökre megszabadít a kellemetlen szőrtől.

„Derce“ 2-ös krém

eltünteti a pattanásokat és porszenéket, a száraz feszült arcot napok alatt üdév és hámossá teszi.

„Derce“ mosdópor

lúgmentes készítmény, puhítja az arcot és selymessé teszi a bőrfelületet.

„Derce“ puder

nem nehéz, nem tapadó fém puder, hanem a legkomolyabb készítmény, mely minden külföldi márkával felveszi a versenyt.

Ne fogadjon el mást, csak dr. Czartorycki-féle

„Derce“

készítményeket!

Romániai főlerakat:

Róza „Royal“-drogeria

Cluj — Fötér.

Kaphatók:

Ko osovári: „Diana“ illatszertárban. Lox női fodrásza onban és Ká oyi férfi és női fodrászüzletében.

Nagybányán: dr. Weiszó illatszertárban. **Nagyváradon:** Sternberg Helén kozmetikai szalonjában.

Tordán: Transylvánia illatszertárban és minden jobb drogeriában, illatszertárban.

Kérjen prospektust a főlerakattól.

Üzletáthelyezés!

Chic de Paris

(volt Lőrinez & Tóth)

női divatáruháza átköltözött Fötér 8. szám alól

Str. Nic. Jorga 3.

sz. alá (volt Jókai-u.) Generala palota

Az összes raktáron levő árukat rendkívül mélyen leszállított árakon árusítjuk.

KÖZGAZDASÁG

Két és félmillió fontos kölcsönt kap a kormány a gabonakampány lebonyolítására

Idegen valutával támogatják a lejemelkedést?

Bucuresti-Bukarest, október 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Pénzügyi körökből származó értesülések szerint a Marmorosch Blank bankhoz 2 és félmillió fontsterlinges, rövid lejáratú kölcsönt szerzett a kormánynak az ősi termékampány céljaira. A „Manchester Guardian“ ezzel kapcsolatosan arról ír, hogy ez a kölcsön járult hozzá a lejnek a fontsterlinggel szembeni emelkedéséhez. Bukaresti pénzügyi körök ezzel szemben arról tudnak, hogy a lej emelkedését külföldön nagytételű idegen valutával támogatják, mert a lej emelkedését nem indokolja sem a jelenlegi pénzügyi helyzet, sem a kereskedelmi mérleg.

Export—Import

Külkereskedelmi kínálatok, keresletek és bizományi megbízások

A bukaresti Kereskedelmi és Iparokmára mai kiadatása sze int egyre több külföldi cég keres ösezetkötötést romániai kereskedelmi vállalatokkal. Ujabb az alábbi ajánlatokat és keresleteket közli a kamara:

George N. Pimoulia, Pireus, (Görögország) Syreughela Baiding, bab, tengeri és zabimportőr.

N. Cardasilari, Bras—Pireus, (Görögország) délygumós exportőr.

Frantisek Káspár, Prága zizkov (Havlickovo 2) Irán jelzőket ajánl automobillik részére darabonként 265 svájci frank árban. Prospektust küld az érdeklődőknek.

Lose et Hilmer, Hamburg 36, Damtor str. 27, aszalt szilva és bab importőr.

Az Osztrák—Mexiko külkereskedelmi kamara (Wien I., Franz Jozefs Kai 13) közli, hogy megakult és minden kérdésben rendelkezésre áll az érdeklődőknek a Mexikóval létesítendő kereskedelmi kapcsolatok előmozdítására.

A. Pascual Solis, Brüssel, Rue Siat Jean 1. dió importőr.

Mikola Dimitroff, Sofia (Bulgária) Rue Maris Louis 55. oltó-késeket és nyíró ollókat importál Bulgáriába.

Tae Livas et Pappas Company, Athén, Palacs St. Theodorasz gabona- és vajimportőr.

Motel, Metelin (Görögország) lisztimportőr.

A. Kirsbergen, Brüssel 2. Rue A. Dausort, bőr- és selyem készítő gyára, bőrátartók.

Gerhard Bergmann Berlin W. 35, Potsdamer Str. 39/A. dió, rapraforgó meg és minden fajta gabonaimportőr.

Paul Bayer, Glwits (Németország) gabonaimportőr.

Roberto Schnabl, Triest 11. P. O. B. 306. délygumós exportőr.

† Csöd előtt a CFR? Bukarestből jelentik: Ittani gazdaági körökben nagyon pessimistikusan itelik meg a CFR helyzetét. Az új tarifaemelés nem hozta meg a várt eredményt, a bevételek nem emelkednek abban a mértékben, ahogy arra számítottak. Iletékes körökben hangulyozzák, hogy a CFR saját anyagi eszközei nem elegendők a tervezett beruházásokra és abban az esetben, ha a CFR nem kap erre a célra 700—800 millió lej sürgős kölcsönt, rövidesen igen nagy zavarok lesznek a vasuti forgalomban.

† Ujabb iparpártolási kedvezmény. A Monitorul Oficial október 24-iki száma közli, hogy minisztertanácsi jegyzőkönyv alapján Stern Hermann és Fiai szilagyesehi gőmalom részére engedélyezték az iparpártolásról szóló törvényben biztosított kedvezményeket.

† Olasz jugoszláv verseny a magyar szabadkikötő ügyében. Rómából jelentik tudósítónk: Amint közölkük már, Jugoszlavia nemrégiben felajánlotta Magyarország részére Spalatot szabad kikötő céljaira. Ezzel egyidejűleg hasonló ajánlatot tett Magyarországnak Olaszország is. A római „Il lavoro d'Italia“ október 15-i száma ezzel kapcsolatosan közli a következő cikket a magyar szabad kikötő tervéről: „Tegnap Olaszország budapesti képviselői és Bethlen miniszterainök között ismét beszélgetés folyt le az adriai magyar kikötő felől. Bethlen közölte, hogy Jugoszlavia kész lenne magyarorsyru engedélyeket biztosítani saját vasutain a magyar átmenőárak számára Spalato kikötőig. Olaszország a maga részéről a magyar külkereskedelmet Triest és Fiume felé szeretné irányítani és ezért ezekben a kikötőkben ismételtén szabad zónát ajánlott fel. Magyarország ma már olyan állam, melynek felélen szüksége van tengeri öbölre. Virágzó kereskedelme és különösen a gabona kivitele olyan szabadkikötőt igényel, mely lehetővé teszi, hogy feleslegét tengeri uton juttassa el más országokba. Ezt ismerte fel Jugoszlavia is akkor, mikor Geniben ajánlatot tett Magyar-

Tőzsde

Zürichben a lej ma 285-ös nyitás után 290 szantimmal zárult. Ezen kívül erősen emelkedett a lej az és zse többi külföldi tőz déken is. Utóban a lej 282 1/2 re esett vissza és ezért a pénzpiac néhány pontos esőkeletést vár a lej árfolyamában. A belföldi piacon ünnepp miatt ma szünetelt a devizaforgalom.

Devizák	Valutapiac 1926 Október 26 (Rador)								
	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich		—	—	623 30		13772	13648	652 3/8	1929
Newyork ..		518 1/2	518 3/4	3239		71390	708	3385	—
London		2513 1/2	2514 1/2	157		3431 1/2	3431 3/4	16410	48481
Páris		1585	1600	—		2215	2195	105 7/8	308
Milano		2300 1/4	2340	146 1/4		3250	3220	154 3/4	447
Prága		1534 1/2	1534 1/2	—		2114 1/4	2097 1/4	—	296 1/4
Budapest ...		7263 1/2	7260	—		—	9917	475 5/8	—
Belgrád		915	914 1/2	—		1259 1/2	1247 3/4	5993	177
Bukarest ..		285	280	1775		399	395 1/4	1895	55 1/2
Varsó		57 1/2	57 1/2	—		794	780	374 1/2	—
Bécs		73 1/8	72 1/8	—		10073	—	479	—
Berlin		12335	12335	—		16973	16822	80425	—

Száz lej árfolyama: Zürich 282 1/2, Páris 1795, Budapest 39900, Bécs 39525 Prága 1895

október 27
 ás érte Spitzer
 gatóját és nejét,
 a Jancsi nevű 6
 ség után, szülei-
 A megtört szállók
 k és tíz e'nek,
 svárón. A ko-
 ma az orvosi hi-
 aspra emelkedit.
 y-és vörhenygya-
 megbetegedés a
 még ma is kara-
 zótt házakból az
 rjeszti a bacilla-
 ese miatt ma a
 árták. A főorvos
 az elemi és
 megbetegedések
 énye szerint a
 zekedések foga-
 evált gyógyszer
 vissza akart
 óspolyból jelen-
 " nevű gőzösön
 polyba érkezé-
 i volt szultán
 rmány titalma
 ni. A herceg
 vén (Saeddin)
 és Rosad II.
 ban megáll-pi-
 aeddin Effendi
 risszakultá az
 az örökség
 Megdőböntő
 a Szőlőhegy-
 már hosszabb
 rával, Mester
 sapta meg fe-
 mely egy hold
 zikóiból állott,
 s feleségének
 kott. Hétfőn
 a városból és
 er Sándorral.
 ott sógorának
 Majd késévei
 ppantotta. Az
 rendőrségnek,
 semmi komo-
 nek. Mester
 bra fordult és
 meghalt. A
 és átadták az
 ak egy ko-
 en, ügyességi
 előt megirtuk,
 d ellen egyik
 gyvédjét váltó-
 vorakozólag
 rok közléére
 sss János és
 ntározás alap-
 000 (egyszáz-
 a megszerzésé-
 t. nál keresz-
 n lőrén, férjét
 nevérezt alá-
 kölcsönkapott
 nzták előzetes
 aros emberek-
 ndtak a köl-
 , hogy ezen
 nknál a válték
 kikölcsönözött
 te. Az általunk
 ncsak per alatt
 és mável'ségű
 befolyás alatt
 el, gondolván,
 a vádaskedés
 remélt t'zet
 e'hetnek egy
 Dr. Pál Béla.
 ó minden nap
 ab ERNŐ
 , csemege üz-
 ében Cluj.
 g (Jókai) 5.
 fon 3-05.

Bankok, gyárosok és kereskedők

üzleti könyvszükségletüket rendeljék meg a

Bernát

üzleti könyvgyárban, Cluj (Kolozsvárt)

országának egy szabad zónára az Adriai tenger egyik szerb kikötőjében. Magyarország közgazdasági szükségleteinek egyik szomszéd-állam részéről történt felismerése igen nagy tetszést váltott ki a magyar közvéleményben, mindazonáltal a sajtó egy kissé bizalmatlan ezen ajánlattal szemben, mely szerb magyar közlekedéshez vezetne. Ezért bizonyosra veszik olasz körök, hogy a magyar kormány egy olaszországi szabadkikötő lehetőségével szemben kedvező magatartást fog tanúsítani.

A Mezőgazdasági H. felintézet átszervezését követelik. Bukarestből jelentik: A regál-beli gazdaságok elégedetlenek a Cedi ul Rural (Mezőgazdasági H. felintézet) működésével, amely nem tudja hitelezni a gazdák hitelkérdéseit és követelik a kormánytól, hogy ezt haladéktalanul szervezze át.

Az utódállamok vastermelési kvótája. Bécsből jelentik: Bécsben a közeli napokban kezdődnek meg a tárgyalások a nyugateurópai vasár-tell és az utódállamok vasár-tell között. Hír szerint a csehszlovák, osztrák és a magyar vállalatok között már meg egyezés jött létre abban az irányban, hogy nem külön tárgyaló felekként, hanem együttesen, közép-európai nyereségközvetítés elnevezés alatt fognak résztvenni a tárgyalásokon. Az utódállamok vasár-tell ipara a kartell évi termelésének 10 százaléka, vagyis mintegy 27 millió tonnát igényli a maga számára évi kontingenstul.

Az osztrák buzavám. Bécsből jelentik: A „Wiener Zeitung“ közli a pénzügyminiszteriumnak a buzavám megállapítására vonatkozó hirdetményét. Eszerint a buzavám okt. 16-ól október 31-ig 100 kilogramonként 1.30 aranykorona. Ez a vám érvényes a rozsré, árpa, zab, malátára, lisztre és különböző liszttermékekre, kenyérré és tésztaeműre is.

A FILM

***

Az „Erdészleány“ filmen. Fall Leó regyogó operettjét, az „Erdészleány“t, mely annak idején diadalmasan járta be a világ összes színházait s mely József császár idejében játszódik le, megfilmesítették s a film is mindenütt a legnagyobb elragadtatást váltotta ki. A filmet rövidesen Kolozsváron is előadják, a főszerepben Harry Liedtkevel és Lya Morával.

Chaplin — mint drámai művész lép fel a „Napoleon“ című filmben. A világhírű komikus Párisban megkezdte legújabb filmjének, a „Napoleon“-nak a felvételét. A darab szíjtelje történelmi adatokon nyugszik és az egész világon érdeklődést jelent a nagy komikus elhatározása, hogy egy komoly történelmi dráma főszerepét vállalja.

Átmeneti kabátok

Neumann M.

férfiruhaáruháza
Cluj, Piața Unirii (Pötér) 14

Hirdessen az Uj Keletben

Fontos! Szabókellékek, bélés, cérna, harisnya, vattelin, gombok

Neumann Károly
Regina Maria 10. szakszűletében vehető
400 Yd. olasz cérna 8 L. 300 Yd. angol cérna 15 L.
50 mt. I-a gápselyem 350 Duplaszélés vattelin
Duplaszélés glott 110 L. 1 m. 175 L.

Comunitate evreu o todoxă autonomă
Satu-Mare

קאנקורו

בייא דער סאטומארער אױס. ארטה. יודישען קולטורעמינדע אױס דער פאסטען אױגעס שוואט ובוךס זאגארט צו בעזעצען.
בעווערבער, דיא אנטערקאנטע מומחים תיה מפורסמים וירש מרבים זױן דורפן וואללען איהרע אָפּערטע, נעכטס אָנאָבע איהרעס לע בענסאלטערס אונד פאַמיליענעושוואַנדעס מיט ביגעשלסאמענע קבלה אונד צױגעס׳אָבשרױטען בעטרעסעס איהרער בייהערױען מאַטריקױס. בױ אַם 20׳טען נאױעמבער ל. יאָררעס בױם פּאַר- שטאנד אָבױער געױנדע אױרױבען.
סאטומארע ד' וירא תרפ"ו לפ"ק.

Mauritz Reiter Armin Davidovits
נעמערע-עױס נעמערע-עױס

Pályázat

A brádi izr. orth. hitközség vallásoktatót keres. Havi jövedelem: lakás és 3500 lei. Héberül tudók előnyben részesülnek. Ajánlatok Kugel Sándor, Brad, címzendők.

Parafint, stearint

és mindenféle templomi, szalon és karácsonyi gyertyát gyárt és felhívásra miutázott ajánlattal szolgál

Lengyel Sándor és Fiai
gyertyagyára, Arad. Interurban telefon 407.

Értesítés!

מאכרונ makkaroni
és más kitűnő minőségű tésztaeműket készít Sperber Dávid brassói orth. főrabbi ur szigorú felügyelete mellett

A. Seevaldt és Martin Frommés Fiai Rt. Brassó

makkaroni és tésztaeműgyára. A legtöbb fizletben már kapható. A csomagolás הכשר precésztjére tessék ügyelni

Elekes hirdetés

Csomagoló

ládák

és mindennemű posta, likőrös ládák jutányosan beszerezhetők az

Optima

ládagyárban

ECKSTEIN és RÓTH — ORADEA
Calea Victoriei (Kolozsvári-utca) 101-103.

Telefon 9-93.

SZÍNHÁZ MŰVÉSZET

A kolozsvári román opera heti műsora
Szerda: Travia (Anghel asszony felléptével).
Péntek: Pillangó kisasszony.
Vasárnap: Bohémek,

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei.
Szeretek egy színésznőt.
A soron következő ujdonság Fodor Lászlónak legújabb vígjátéka lesz.

Heti műsor

Szerda: A címő. (Poor Lili fölléptével. Napi bérlet 18 sz. A. Sorozat 108)
Csütörtök: Diadalmas asszony (20 adaszor. Lengyel Irén, Neményi és Tolnayval. N pi bérlet 18 sz. B. Sorozat 109)
Péntek: A Noszty fiu este Tóth Marival. (Bérlétszűnet Sorozat 110.)
Szombat d. u. 3-kor: Csizmadia mint kísértet (Harmadik ifjúsági előadás, igen olcsó helyárakkal. B. vezető előadást tart Rácz József tarár. Sorozat 111.)
Szombat este 8-kor: Drága kicsi buksi! (A legújabb Gilbert-operette. Először. Neményi Lili, Tolnay és Ihászsal. Premierbérlet 18 sz. Sorozat 112.)
Vasárnap d. u. fél 2-kor: Szomorúságának énekesse. (Ujdonság, 5-ödösör. Lezállított helyárak. Sorozat 113.)
Vasárnap d. u. fél 6-kor: Muzsikus Ferko (Lengyel Irén, Neményi, Tolnay, Ihászsal, Reudes helyárak. Sorozat 114.)
Vasárnap este háromnegyed 9-kor: Drága kicsi buksi. (Opszetteujdonság 2 adaszor. Neményi, Tolnay és Ihászsal. Bérletszűnetben. Sorozatszám 115.)
Hétfő: Drága kicsi buksi. (Napibérlet 19 sz. A. Sorozat 116)
Kedd: Drága kicsi buksi (4-edszer. Napibérlet 19 sz. B. Sorozat 117.)

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 4 lej, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb apróhirdetés 40 lej. Állásajánlatoknak 50% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Kereskedelmi utazók

Berkovicsné משה ארטה vendéglője,
Gradea-Mare, Str. Nicolai Jorga (Zódfa-utca) No 19.
Ismert elsőrendű konyha! Mérsékelt árak.

Libamáját

legmagasabb ár mellett vásárolok. ארטה משה. Vágott liba, kacska, ugyszintén frissen olvasztott libaszir legolcsóbban beszerezhető Baumhaffnál, Reg. F. rd. (volt Wesseényi-u) 10. — Hátul az udvarban.

Pióküzletvezető vas vagy gépszakmából, perfect román, Bucurest részére kautióval kerestetik. — Ajánlatokat „Ónálló“ jellegre a kiadóhivatal továbbít. 1934

Szakképzett borkereskedő segéd, 24 éves, állás keres, szombat megtartásával. — Cim: Lövinger Sándor, Seini, Jud. Satu-mare. 1932

Kitű: 6 minőségű **bivallytej** garantált משה október hó 1-től házhoz szállitva is kapható: Schwartz Ignáné, Cal. Decebal 36.

Hajhullás és hajorpa ellen legjobb szer az „Egger-Petrol“ Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában.

Frissen olvasztott libaszir 5 kg-os vételnél a kg. 130 lei. Minden osztottókon frissen vágott liba — libahus, aprólék, háj és libamáj kapható. Füstölt libabőr kilója 140 leit. Ár-sitom. — Abrahám Izit, Timár-u 2. 1938

Kiadó különbejáratu barozott szoba a Pötér közleében 2 fiataltermek esetleg tejes ellátással. Cüm a kiadóban.

Hirdessen az Uj Keletben!
Egy gyógyszerári berendezés eladó. Cim a kiadóban.

Szerkesztős adóhiva

1926 október

A

„Revideálj ként én tetted rancsoló szav vezére, a hat ezeket a báto kongresszus e ből az alkalon pon keresztül bajjáról, kultu hossza tárgya memorandum juttat majd a

Egy mem gerben. Ugy többi hasonló mosolygó ígér ják, elreferálj azután mint — ad acta te kozlott közle kozásának ere — ezt látia a a temesvári g eletünk e tra fal hiánó sza az erdélyi sz re visió alá re tettem.

Tiszteletra csak addig a kezességé ne a tév-dés sem lanatban, mi egy olyan tév lett, hogy csá Elisme júb kell hozzá, ho ismerjük téve következetesen megvult ez a szus banket é mintegy gazdas férfin bensős egy eddig tag felismert igaz

A háboru ság a polit végzi. A zsid impériumvált szava új utak versenyében hatja, ha fele tikáját, nyitla helyeskedik a jogait megvé másiak — két következetes továbbra is t politikai bol igyekezett m ségnek maga befolyásolta s sát, ami egész bevált hormá szamben, hog ellen. És mi birt kmoly vsidóság jogi bizonytalanab Eszlátans politikának amelyet a m hónapokban lasztási joga ban a bizcs gyar párt ko